

En il rom da la reforma da la golvaziun da finanzas sin il sector da la scolaziun èn cunzunt la ministra da finanzas Barbara Janom (sanner) ed il minister d'educziun Martin Jäger (dretg) stads dumandads.

FOTO Y. BÜRKL

Finanziaziun dals progimnasis

Il cussegl grond ha cuntinuà cun la debatta davart la golvaziun da finanzas

DA MARTIN CABALZAR

■ **En l'avegnir vegnan era las vischnancas a stuair sa participar vid la finanziaziun dals progimnasis. Cun 72 cunter 34 vuschs ha il cussegl grond sustegnì la proposta da la regenza e da la maiortad da la cumissiun predeliberanta. Cunter questa grevezia supplementara da radund 8 milliuns per las vischnancas ha cunzunt la fracziun cristiandemocratica opponì.** Tenor la nova stipulaziun han las vischnancas da contribuir ina cumpart vid la finanziaziun dals scolars da la 8avla e 9avla classa che frequentan l'emprima e segunda classa dal gimnasi tant a la scola chantunala sco a las scolas medias privatas. Questa contribziun communal s'orientescha als custs globals che las vischnancas pajan per ils scolars dal stgalm superiur resguardond ina pauschala chantunala da 1300 francas per scolars da la settavla ed otgavla classa. Effectivamein sa tracti da 14 550 francs per scolars al progimnasi. Pertutgads da questa midada èn annualmain radund 540 scolars che chaschunan expensas dad 8 milliuns

Sco quai ch'il parsura da la cumissiun, deputà Bruno Claus, è s'exprimi en la debatta haja ina stgarsa maiortad da quels che han prendì posiziun en la procedura da consultaziun stads per ina participaziun da las vischnancas vid la finanziaziun dals progimnasis.

Pcd è stada unanim encunter

Encunter questa grevezia supplementara ha ina minoritad da la cumissiun, represchentada entras Margrit Darms (pcd Foppa) e Placi Berther (pcd Cadi) opponì. Els han fatg valair che ils gimnasis sajan tenor constituziun chantunala in pensum dal chantun. Questa repartiziun saja cumprovada. La finamira da la reforma da la golvaziun da finanzas saja tranter auter era da detretschar pensums ed obligaziuns tranter chantun e vischnancas sco era da detretschar en quest connex ils currents da finanza. Qua proponia la regenza dentant gist il cuntrari. Pli navant fetschia la nova reglamentaziun squitsch sin las vischnancas e sin ils geniturs da trametter lur uffants talentads a la scola secundara stagl als gimnasis che hajan gia oz problems da cuntanscher in dumber sufficient per pudair manar economicain la scola. Resguardond ils

custs bruts enstagl dals custs nets da las vischnancas per scolars dal stgalm superiur sa resultia ina dubla grevezia per las vischnancas. Ins tema ch'i dettia in grond combat da concurrenza e repartiziun tranter la scola secundara ed ils gimnasis inferiurs.

Vincent Augustin punctuescha ch'ils progimnasis sajan ina part da la scola media e per quel tip da scola saja il chantun responsabel tenor la constituziun chantunala. Perquai violeschia la proposta en il messadi da la regenza la constituziun. Per el esi in misteri daco che las vischnancas che han nagin dretg da cundecider davart las scolas medias duessian tuttenina pajar il custs da las emprimas duas classas dal gimnasi. Quai cunterfetschia al princip da l'equivalenza finanziaria

Gabriela Tomaschett (pcd Cadi) accentuescha la muntada dals gimnasis inferiurs sco factur economic per las regiuns e per l'attractivitat dal Grischun sco lieu da furmaziun. Elita Florin (pcd Razén) punctuescha che il gimnasi inferior na dastgia betg vegnir considerà sco «unfrenda purila» a favur da la golvaziun, el engrevgieschia la finala las vischnancas per radund 8 milliuns. Bruno Cavegn (pcd Razén) dumonda tgi che surpiglia ils custs da viadi e da spisas per ils scolars dal gimnasi inferior.

Per Luca Tenchio (pcd Caira) è la nova finanziaziun entras las vischnancas in pass enavos en la politica da furmaziun dal Grischun.

Plirs deputads han fatg in fulminant pledoyer in favur dal mantegniment dals progimnasis, dentant cun finanziaziun chantunala. Per Heinrich Berther (pcd Cadi) è la finanziaziun entras las vischnancas in emprim pass per l'aboliziun dal gimnasi inferior. Quai saja cuntrari al cler verdict dal pievel in favur dals gimnasis inferiurs.

Regenza e maiortad da la cumissiun argumenteschan

Per la maiortad da la cumissiun predeliberanta represchentada da deputà Bruno Claus (pld Caira) fan il 7avel ed 8avel onn da scola part da la scola populara, independentamain sch'els vegnan absolvids en la scola secundara/reala u al gimnasi. Perquai saja giustifitgà che las vischnancas sa parteschian er a la finanziaziun da quest stgalm.

Peter Peyer (ps Trin) sa dumonda sch'il Grischun possia sa prestar d'avair tantas

scolas medias gist en vista al svilup demografic negativ en differentas regiuns. Il grond problem dals gimnasis grischuns sajan numnadamain betg las finanzas, mabain il mudest dumber da scolars. Tenor ses avis pudess il gimnasi inferior tuttavia vegnir remplazzà cun la scola secundara.

El vegn sustegnì dad Andreas Thöny (ps Tschintg Vitgs) che renda attent a las scolas da talents che pon cumpletar la purschida da las scolas secundaras.

Jon Domenic Parolini (pbd Suot Tanna) è in adherent dal gimnasi inferior, è dentant per motivs da la politica da finanzas cunter surpigliar tut ils custs resultants entras il chantun. Quai pretendessia ina cumpensaziun cun reducir la cumpart chantunala sin il sector da sanadad, spitals e chasas da tgira, quai che fissia bler pli greviant per las vischnancas. Las scolas medias meritian in sustegn supplementar, dentant betg en il rom da la golvaziun da finanzas, di Parolini.

Cler confess da la regenza en favur dal gimnasi inferior

Tant il minister d'educziun Martin Jäger sco la ministra da finanzas Barbara Janom expriman cun lur votum in cler confess a favur dal mantegniment dals gimnasis inferiurs. La regenza respectia la decisiun unanima dal cussegl grond da 2008 a favur dal mantegniment dals gimnasis inferiurs. Damai ch'ils gimnasis inferiurs vegnian considerads en l'avegnir sco part da la scola populara na dastgan las scolas medias betg pli incassar in daner da scola. Tant Janom sco Jäger èn persuadids che las scolas medias na stoppian betg patir pervi da la reforma da la golvaziun da finanzas. La maiortad dal cussegl suonda l'argumentaziun da regenza e maiortad da la cumissiun e quai cun 72 cunter 34 vuschs.

Pauschallas augmentadas per scolar

Entant che las vischnancas han tratg la bustgetta curta tar las contribuziuns als gimnasis inferiurs han ellas gudagnà la debatta per las pauschallas da scolars. La maiortad dal cussegl grond ha concedì in augment da 20%. La regenza aveva proponì 14%, la cumissiun per taxas e taglias schizunt 30%. La proposta acceptada dastgass purtar ina distgargia da radund 4 milliuns per las vischnancas.

En la votaziun finala è la reforma vegnida acceptada cun 97 cunter 4 vuschs.